REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 132 | Brașov, Luni-Marți 17 (30) Iunie | 1908.

Basmul din Macedonia.

(M.) Cestiunea macedoneană, care încă poate n'a pus în lumină întreg fariseismul diplomației europene, ne interesează pe noi Românii pentrucă avem în Macedonia câteva sute de mii de frați, pe cari avem putința și suntem datori chiar a folosi toată stăruința pentru a-i păstra prin limba și cultura românească.

Dar acțiunea de cultură și redeșteptare națională, pe care o întreprinde România printre frații din Macedonia, deși își are roadele ei, rămâne, nu copleșită, dar întunecată de sgomotul și propaganda, cu arma și cuvântul, pe care le fac stătișoarele vecine, doritoare de a pune mâna, dacă nu pe întreaga Macedonie, măcar pe o parte —și mai rămâne întunecată de farsa, pe care diplomația europeană o joacă cu atâta efect scenic și cu atâta succes de câteva decenii în politica Orientului european.

Supușii din marginea unei împărătii obosite și destrăbălate, se luptă între ei sub privirea sceptică a stăpânului slab; se sfâșie între ei supușii de limbi deosebite, fiecare spre a cuceri, dacă nu tot pământul care e în discuție, cel puțin să aibă sorți cât se poate mai bune la împărțeală. Se ard satele și se ucid oamenii cari n'au avut alte preocupări decât acelea ale gospodăriilor lor până când nu li s'a amețit capul cu speranța unui mare regat sârb, bulgar, sau grecesc.

Și în fața frământărei care de atâtea decenii stăpânește în Macedonia și care de câțiva ani a luat proporție îngrijitoare, »omul bolnav« din bătrânul Bizant, se pornește și el une-ori să aducă ordine, ordine turcească. Armata turcească ucide și ea, în grămadă și ca rezultatul să fie mai eficace, ațâța și ajută pe o naționalitate împotriva aceleia care se pare mai primejdioasă.

Dar mâna »omului bolnav« de multe ori e purtată de Diplomație sau de cutare Putere interesată. Vechea neînțelegere, — cultivată chiar, în special de Rusia, — dintre popoarele balcanice a dat prilej Diplomației de a se amesteca de atâteaori cu profit, în afacerile Impărăției turcești. Unii au rupt provincii atât în Europa cât și în Asia, alții au câștigat influență și teren.

Că Turcia e slabă și neputincioasă asta convine Diplomației și în primul rând marilor Puteri interesate de aproape; iar pe de altă parte vecinica frământare dintre naționalități e din Macedonia, iar convine Puterilor, fiindcă le motivează amestecul lor, din vreme în vreme, în afacerile turcești.

*

Lângă patul »bolnavului«, care din timp în timp se sbuciumă și caută să se ridice, veghiază medicii curanți ai Cabinetelor europene; unii cu lacrămi de crocodil se învârtesc îngrijorați pe lângă pat, alții plâng pe copii vitregi ai suferinzilor, cari nu se pot înțelege între ei; unii nu prescriu nici un tratament; s'ar îngrozi să-l mai vadă pe bolnav în picioare cum era odată! Alții prezic un tratament aspru care s'ar sfârși cu amputarea bolnavului și l'ar lăsa schilod. Și cu toate că (fără vre-o rudenie) toți se dau drept moștenitori direcți ai bolnavului, nu îndrăsnesc nici să-l ridice, nici să-l omoare. Nu-l ridică pentrucă în cazul acesta bolnavul ar refuza orice atențiune din partea acestei științe a medicinei diplomatice care mai mult sfâșie decât vindecă. Și nu-l omoară pentrucă se tem unul de altul când vor ajunge la împărțeală — și pentrucă fiecare e atât de lacom încât vrea să-i rămână lui totul.

Și așa medicii folosesc diferite medicamente: reforme, comunicate, întrevederi — iar când boala se agravează atunci se ia cuțitul și se face o tăietură în Caucaz, bolnavul se vindecă la Macedonia.

Câte unul din medicii curanți, nelinistit, că boala stă pe loc, șterpelește câteceva chiar de sub perina bolnavului.

*

In timpul din urmă Anglia, mai puțin interesată în Turcia europeană și mai mult în cea asiatică, a propus măsuri precise și destul de radicale, ea să se pună odată capăt comediei din Macedonia. Dar pe lângă că Rusia și Austro-Ungaria nu pot fi nici odată de acord pentru o intervenție serioasă în Macedonia, Germania se opune pe față la orice reformă sau chiar la un amestec prea mare al Puterilor în afacerile turcești — și asta pentrucă știe, că un asemenea amestec nu ar aduce nici un profit pentru sine, iar pentru celelalte dimpotrivă, destule... E prea departe Germania ca să poată aspira la cucerire de teritoriu, iar actuala stare de lucruri din Turcia e cât se poate de prielnică politicei economice, pe care Wilhelm al II o face în Turcia europeană și mai cu seamă asiatică.

Deocamdată lucrurile au ajuns aici: Germania își face linii ferate în Turcia asiatică, iar Rusia și Austro-Ungaria câteuna în cea europeană.

*

Ce se va întâmpla?

Poate că Turcii, prin forța împrejurărilor și prin contribuția nouii generații se va scutura de păcate, se va deștepta și se va ridica la altă viață, fiind respectați și temuți — și atunci singuri își vor face ordine la ei acasă. Aceasta e o soluție pe care ar putea-o sprijini și grăbi Diplomația europeană, dacă ar putea fi și sinceră.

Dar Anglia a mai propus o soluție de curând: un guvernator Turc, pus sub privigherea puterilor, un guvernator care să lucreze independent de puterea otomană să introducă reforme și pace în Macedonia.

Dar se învoiesc toate puterile cu acest proiect? In rândurile de mai sus s'a arătat pentru ce nu.

Din dieta ungară. In ședința de Sâmbătă dieta ungară a terminat și desbaterea specială asupra dărei de alcool, votându-se aproape toți paragrafii fără nici o modificare. Săptămâna aceasta dieta va lua vacanță de vară.

Conferința Sârbilor din Ungaria. »Keleti Ertesitő« află din Neoplanta, că Sârbii din Ungaria au ținut Sâmbătă dimineața o conferință la care au luat parte numeroși Sârbi din toate părțile Ungariei. Conferința, care s'a ocupat cu cestiunea organizărei, a fost presidată de dep. Mihail Polit.

Sunt Sașii o naționalitate patriotă? Cu întrebarea aceasta se ocupă mai pe larg foaia lui Banffy »Pesti Hirlap« de Duminecă. Se zice în acel articol că e necesar ca opinia publică maghiară să vadă clar și limpede și să nu lase a fi sedusă în cestiunea naționalității săsești. O întoarce și o sucește articolul după metoda șovinistă până ce ajunge la următoarea concluziune: »Deputații sași așa dară nu de aceea merg cu toate guvernele, în trecut cu partidul liberal în prezent cu partidul constituțional, pentru ca printr'asta să dea dovadă despre bunele lor sentimente maghiare, ci sunt guvernamentale ca pe calea aceasta să poată câștiga pentru patria lor restrânsă (comitatele săsești din Transilvania) cât mai mari avantaje«.

Am vrea să știm dacă nu merg și Ungurii din Ardeal cu guvernul tot pentru a dobândi tot mai multe avantaje în favorul ținuturilor locuite de ei. Nu tot așa a fost când cu fuziunea? Dar p'aci am fi uitat că Maghiarii sunt din soiul celor privilegiați încă și azi pe când Sașii au fost odată privilegiați. Totuși Sașii au să mulțumească că acum și foaia lui Banffy analizează patriotismul numai împrejurărei că foile lor mai ales »Tageblattul« din Sibiiu, nu mai încetează de a varia tema devenită deja plictisitoare asupra patriotismului neclătinat al Sașilor.

Marina italiană. Guvernul italian va cere dela cameră în preliminarul budgetului pe 1908/9 cu 13 milioane mai mult pentru marină. (Până acuma budgetul marinei a fost de 139 milioane). De aici se va cheltui mai mult ca jumătate pentru construcțiuni nouă. Guvernul plănuește a construi un al doilea vas de răsboi după tipul lui Mirabello și un încrucișător repede de 3 mii de tone și va avea numai 4 tunuri de 305 cm. și 8 tunuri de 24 cm. Asemeni vasuri mari au azi numai Anglia, Japonia și Statele-Unite. E prevăzut că noua corabiă italiană să fie gata până la 1913 Italienii progresează într'un mod neașteptat.

Demersurile Rusiei pe lângă Serbia. Din Belgrad se anunță în mod oficial: Ziarele străine au reprodus telegramele din Sofia anunțând că guvernul din Petersburg a făcut pe lângă cel din Belgrad demersuri energice în privința bandelor sârbești din Macedonia. Guvernul rusesc a făcut într'adevăr demersuri pe lângă cabinetele din Sofia și Belgrad, condamnând orice faptă nechibzuită, putând să producă un conflict între aceste două state slave. Prin această intervenție a guvernului din Petersburg, pe lângă cabinetele din Belgrad și Sofia, și a cărui sens e absolut pașnic, Rusia sfătuește cele două state să întrebuințeze toată influența lor spre a pune capăt acțiunei bandelor în Serbia veche și în Macedonia. Guvernul din Belgrad a exprimat guvernului rusesc mulțumirile sale pentru demersurile făcute și a dat asigurări, că a urmat mereu sfaturile rusești în ce privește bandele pe cari guvernul sârbesc le condamnă în modul cel mai sever și reprimează energic pe teritoriul său.

Poarta și deciziunile de la Reval. Din Constantinopol se anunță, că Poarta a trimis o circulară ambasadorilor săi dându-le însărcinarea să se informeze despre acordurile intervenite la Reval și să declare, că Poarta nu va admite nici odată disjuncțiunea cheltuelilor militare de cele civile din Macedonia. Această disjuncțiune ar fi, zice-se, unul din punctele stabilite la Reval.

Starea fondurilor năsăudene.

— Urmare. —

Cunoaștem cu toții dispozițiile §. 3. din statute referitor la desființarea de școale, deci poate ar fi de prisos o motivare în aceasta privință. Dupăce însă de multe-ori a fost vorbă atât despre însemnătatea gimnaziului, cât și a școalelor fundaționale și nu odată sau ridicat vorbe nu prea cumpănite în chestia aceasta, aflu cu cale să ating și această cestiune. Cred, că e de prisos să dovedesc însemnătatea susținerei gimnaziului nostru din punct de vedere general cultural al nostru și apoi din punct de vedere special a ținutului nostru. Aceasta cu toții o știm, cu toții o simțim; cei mai mulți în acest institut ne-am făcut studiile noastre: în acest institut ne-am cultivat simțămintele noastre pentru adevăr, bun și frumos; în acesta ne-am alimentat simțământul iubirei de neam, biserică și patrie; caracterul în acest institut ni l'am format; din acesta am eșit atâția bărbați folositori bisericei, neamului și patriei. — Pot afirma, că dacă nu era acest institut și stipendiile, mulți dintre noi rămâneau la coarnele plugului! Și oare această instituțiune înființată cu atâta însuflețire, cu atâta trudă, năcaz și greutăți, susținută până acum cu atâtea jertfe, să poate substitui cu o altă instituțiune conform intențiunilor noastre? Ori doară așa ușor s'ar putea înființa atari instituțiuni chiar și dispunând de mijloace materiale? Nu! D-lor, nu se poate! Avem cazuri concrete, D-voastră le cunoașteți destul de bine! Datorință avem deci față de biserica noastră, față de ținutul nostru, față de neamul nostru și de următorii noștrii ca acest bastion al culturei noastre să-l susținem cu ori-ce preț, să-i asigurăm independența existenței lui, înțeleg să-l susținem din mijloacele noastre! A motiva aceasta, cred, că e de prisos. Oare cele 24 comune politice săsești din fostul district al Bistriței, când au votat sume însemnate pentru edificarea gimnaziului, — ce acum se clădește, au avut doară în vedere, că câți copii din satele lor îl vor cerceta, căci îl cercetează puțin? au avut în vedere susținerea unui bun mai mare național cultural!

Intențiunea legilor, ce să aduc referitor la învățământ în general, ne spune în de ajuns, ce avem să facem. Să ne asigurăm independența, să ne păstrăm mica autonomie, ce o mai avem! Căci nimic nu s'a dat, din ce s'a dat, pentru susținerea de școale fără condițiuni îngreunătoare.

Din acestea trebue să tragem concluziunea, că cauza susținerei gimnaziului, — înțeleg regularea lefei profesorilor conform trebuințelor prezente și în uniformitate, cum le-au regulat alți susținători de școale din patrie, cum le-au regulat alte confesiuni d. e. cea săsească — trebue să o ezecutăm, să o regulăm iute și întru cât se poate în cadrele autonomiei noastre. Am fi prea optimiști, d-lor, când nu ne-am aduce aminte de §. 47. Art. l. XXX. din 1883, — cel cu condițiunile; — apoi de desbaterile din dietă, unde s'a urgat regularea definitivă, respective prin lege, a ajutoarelor date în așa numitul »Regulament«. Deci legea, ce să pregătește pentru școalele medii să ne afle regulați! Căci vedem doară, că codificarea legilor școlare înaintează cu pași repezi; timp de așteptat nu este, iar prea optimiști, — după cum am zis, — încă nu e bine să tot fim!

Urmează dară de aici, că gimnaziul trebue să-l susținem cu ori-ce preț și vrând aceasta trebue să voim și aceea, că venitele fondului școlastic central trebue să le întrebuințăm în prima linie pentru asigurarea acestui institut, deci pentru regularea definitivă a salarelor profesorale!

Când ajungem la regulări radicali, când e lipsă dă tăiat în carne vie, e datină la noi să ne provocăm la antecesorii noștri, la fundatorii de pie memorie a așezămintelor noastre culturale ca aceea să ne avertizeze, să ne dojenească, »căci vedeți, ce fac următorii voștri!«

Ei bine! Ni datorință sfântă să avem de cenzură, de busolă în munca noastră testamentul antecesorilor noștri! Dar, d-lor, acele figuri mari, când au pus temelia așezămintelor noastre culturale putut-au oare prevedea viitorul cu misteriile sale, apoi toate trebuințele, ce vor crește în decursul vremilor nemiloase, toate greutățile, toate neajunsurile, schimbările și referințele politice și așa mai departe??! Trebue să recunoaștem, că nu le-am prevăzut, căci atunci poate altcum chibzuiam înființarea institutelor noastre de învățământ. Multe schimbări au intrevenit și în bine și în rău! Ori doară vicariul de pie memorie *Marian* și ceialați vrednici următori ai lui au putut prevedea, că în ținutul nostru vor fi școale confes., la cari vor funcționa 3, 4, 5 învățători și la cari vor fi aplicate și învățătorese? și din contră nici aceea n'au putut prevedea, că în unele comune, școalele confesionale se vor desființa! Oare fericitul *Nascu*, acea minte ageră și pătrunzătoare, acea inimă mare, pututu-s'a gândi, că în comuna sa natală se va ridica un edificiu școlastic, care să coste 45.000 coroane și în școala aceea să instruiră 4 învățători și peste un an, ori doi cinci? Vedeți, D-lor. cum s'au schimbat referințele în decursul timpurilor pe terenul instrucțiunei! Vom fi poate mulți din noi martori și vom vedea cu ochii noștri, că multe comune tocmai așa vor deveni centre de instrucție populară, precum au fost mai înainte școalele normale și cele triviali pentru comunele mai mici din apropiere.

Constatând aceste fapte şi revenind la vrednicii antecesori, sufletul meu îmi spune, că aceia îmi zic *„V'am pus bază, v'am întemeiat mai multe instituţiuni de cultură! Voi următorii noştri aveţi să vă luptaţi cu multe greutăţi! In împrejurările schimbate, în urma trebuinţelor ivite şi urcate vedem şi noi, că nu aveţi mijloace de ajuns! Ce sfat vă putem da acum? decât, ca să vă susţineţi aceea instituţiune, de care aveţi mai mare trebuinţă atât voi, cât şi întreg neamul nostru!“* Cu ochii sufletului meu îmi pare, că văd, că acele figuri măreţe îmi zic: *»Inţelegeţi-vă ca fraţi, luptaţi în unire cu toţii pentru susţinerea gimnaziului vostru, asiguraţi independenţa, căci e singura fortăreaţă culturală superioară rămasă în gloriosul nostru ţinut şi răsărită din sângele scump şi dulce al antecesorilor voştri!“* Ne trag atenţiunea acelea *suflete mari*, ca în munca nu uşoară, ce avem să o săvârşim, să muncim cu toţii în unire pentru sfânta cauză; să avem înaintea ochilor noştri numai *instituţiunea şi scopul mare*; să abstragem dela persoane, deoarece persoanele vin şi se duc, instituţiunea însă rămâne şi *aceasta trebue salvată*!!

(Va urma.)

Din România.

Bucureşti, 15 Iunie 1908.

Conflictul militar şi consecinţele în politică. — Un artist român dispărut. — O măsură bună a ministrului de instrucţie publică. — Ştiri mărunte.

Duelul maiorului Alexandru Sturdza cu căpitanul Cătuneanu, duel în care a ieşit mai rănit d-l Dimitrie Sturza, primul ministru, a adus după sine alte consecinţe cari au îngreuiat şi mai mult resolvarea chestiunei militare şi cari au adus perturbaţie chiar în politică.

Publicarea memoriilor (conduita şi capacitatea) căpitanului Cătuneanu în două ziare liberale, publicare pe care legile militare nu o permit, a pus într'o situaţie delicată situaţia generalului Averescu, ministrul de războiu, care se crede, dacă nu se va publica în *Monitor* un comunicat, care să-l descurce de ori-ce răspundere pentru publicarea acelor memorii — va demisiona.

D-l Sturdza, pe de altă parte este atât de amărât de cele petrecute, încât se vorbeşte că şi-ar fi prezentat retragerea dela guvern — retragerea din politică. De câte-va zile nici nu mai primeşte pe nimeni.

Miniştrii şi fruntaşii liberali, însă, pun toate stăruinţele, chiar pe lângă partidele de opoziţie, pentru aplanarea conflictelor militare — şi se speră că se va publica în *Monitor* un comunicat care să închidă incidentele militare, să procure satisfacţie generalului Averescu şi pace între miniştri.

*

Un talent bogat şi original românesc am pierdut prin moartea, în puterea vârstei, a compozitorului bucovinean, Teodor cavaler de *Flondor*.

A făcut şcoala primară în satul său natal, apoi liceul românesc şi în sfârşit dreptul în Cernăuţi. Studiază apoi în vederea exploatărei sistematice a proprietăţii moştenite, agronomia la Viena, unde se ocupa, poate încă şi mai mult, de muzică. Aşa că în scurtă vreme, după retragerea sa la ţară, compuse un mare număr de opere muzicale. A compus apoi opereta cunoscută »Noaptea de St. Gheorghe« şi cunoscutele sale romanţe: »Serenadă«, »Luna doarme« etc.

Inainte chiar de a face studii speciale de muzică în Viena, era cunoscut prin compoziţiile sale muzicale făcute în mare parte pentru vodevilurí de ale lui Alexandri. In timpul din urmă a contribuit mult la ridicarea şi succesele societăţii muzicale »Armonia« din Cernăuţi.

Dar cea mai însemnată, cea mai populară, cea mai românească şi, s'ar putea zice, cea mai desăvârşită lucrare a repausatului, e opera „Moş Ciocârlan«, care s'a jucat cu un deplin succes pe atâtea scene româneşti.

Mai puţin înclinat şi practic ca fratele său Ioan cavaler de Flondor (cunoscutul fruntaş politic, care oscilează între politica ruteană şi românească), artistul a încercat şi politica — şi era chiar membru al parlamentului din Viena, la moarte.

*

D-l Haret, ministrul instrucţiei publice, a luat o măsură în adevăr frumoasă şi educativă.

A hotărât *să trimită*, pe cheltuiala ministerului, *în escursie, pe cei mai buni dintre absolvenţii şcoalelor secundare* din ţară, recomandaţi de direcţiunile respective.

Anul acesta excursia o vor face 83 elevi, în două grupe: Cei din Muntenia vor face escursie în Moldova — şi între altele vor cerceta instalaţiile forestiere din Bacău, apoi, trecând munţii în Ardeal, vor vizita mai multe localităţi şi se vor înapoia în ţară prin Predeal pentru a vedea Valea Prahovei cu frumseţile şi instalaţiunile ei petrolifere.

Cei din Moldova vor pleca la Giurgiu şi de aici vor face, în sus şi în jos, o călătorie pe toată Dunărea românească, vizitând porturile principale.

*

S'au găsit şi de rândul acesta multe inimi caritabile, cari s'au grăbit să vie cu câte-ceva în ajutorul Primăriei, în *folosul copiilor săraci*.

Cu suma înscrisă în bugetul comunei Bucureşti şi cu banii adunaţi prin câte-va serbări şi contribuţii, s'a format o sumă cu care, şi în acest an, se vor putea trimite la munte sau la mare, pentru câte-va săptămâni, copii debili, ai familiilor sărace, din şcolile primare ale oraşului.

*

Pe ziua de eri era hotărâtă împărţirea acţiunilor pentru *Casa rurală*, al cărei capital va fi acoperit jumătate de stat iar jumătate de particulari, numai Români, câte 5 milioane.

Cererile sunt foarte număroase, atât în capitală, cât şi în provincie. Numai băncile populare se crede că vor acoperi cu subscrierile lor 700.000 lei.

De bună seamă şi în alte întreprinderi, ca acelea pentru exploatarea atâtor bogăţii ale ţării, s'ar găsi capitaluri româneşti la bogaţi şi la săraci, dacă nu le-ar lipsi câte-ceva cetăţenilor Români ai regatului...

*

Se ştie, că în regimentele de *roşiori* jumătate dintre soldaţi pe lângă alte arme *poartă şi lancea*. Şi aceştia sunt acei din rândurile din faţă.

S'au luat acum măsuri, ca această armă să fie purtată de toti roşiorii, începând cu manevrele din toamna acestui an.

*

In urma săpăturilor, pe cari le-au făcut la *Adam-Klissi*, soldaţii au descoperit o amforă de pământ plină cu monede romane de aramă, în greutate de două chilograme. Printre ele s'a găsit şi o monedă de aur.

Vasul a fost sigilat de autorităţi până la sosirea în localitate a d-lui Tocilescu, însărcinat cu conducerea lucrărilor dela Adam-Klissi.

M.

Starea de asediu în Persia.

Un manifest al Şahului.

Ziarul »Times« află din Teheran, că şahul a dat o proclamaţie prin *care se institue, cu începerea dela 22 Iunie, starea de asediu în toată Persia.* Colonelul rus Liathov a fost numit comandant suprem al trupelor din Persia. Şahul i-a dat puteri discreţionare ca să poată procede cu cea mai mare energie. Ţinerea de întruniri şi purtarea de arme a fost absolut interzisă; orice contravenire la acest ordin se pedepseşte cu moartea. Pe străzile principale ale Teheranului circulă mereu cazaci. Cu toate acestea jafurile continuă. Soldaţii au jefuit mai toate prăvăliile. Bazarele au fost deschise, nu poate fi însă vorba de vree activitate comercială.

Mai mulţi deputaţi au fost puşi Sâmbătă în lanţuri şi duşi în tabăra şahului. Numărul prinzonerilor creşte mereu; toţi sunt maltrataţi în chip sălbatic. Ştirile cari sosesc din provincie sunt toate cenzurate aşa că în Teheran nu se ştie nimic despre cele ce se întâmplă în restul ţărei. In oraşul Tebris continuă luptele dintre reacţionari şi reformatori.

Ştirile cele mai noi anunţă că şahul este stăpân pe situaţie. Au fost arestaţi pân'acum aproape toţi adversari săi şi toţi au fost puşi în fiare. Poporul este gata să pornească lupta contra reacţionarilor.

Şahul a adresat următorul *manifest* către poporul persan:

Fiind dat că cluburile politice cari nu au fost create pe temeiul nici unui reglement şi nici unei legi, voiau să se amestece în afacerile statului în scopul de a acapara puterea şi de a da liber curs voinţei lor, s'a produs o stare anarhică în vechiul nostru imperiu care ameninţă a-l duce chiar la peire.

In calitate de reprezentant al puterei executive, Guvernul meu şi cu mine ne-am silit a distrage acele cluburi de la acţiunile şi mişcările revoluţionare, pentru a le chema la datorie; însă acestea găsind un sprijin pe lângă parlament, sforţările şi bunele noastre intenţiuni nu au avut nici un rezultat. Din această cauză, pentru a asigura pacea şi buna stare a poporului meu pe care îi conzider ca pe nişte copii ai mei şi pentru a salva buna ordine în ţară, peste care, prin graţia lui Dumnezeu, am fost chemat să domnesc, a trebuit să recurg la măsuri pentru a pune capăt acestei mişcări revoluţionare şi pentru a aresta pe cei vinovaţi,

De îndată ce parlamentul a luat sub apărarea sa un mare număr din aceşti revoluţionari şi le-a dat adăpost la dânsul, aceştia au provocat trupele chemate să menţie ordinea, ridicând baricade şi aruncând bombe.

In urmarea acestor fapte ne-am văzut nevoiţi a disolva parlamentul pentru o durată de trei luni, după care dată vor fi făcute noi alegeri pentru Cameră şi Senat, conform cu constituţiunea, în speranţa că poporul meu va găsi reprezentanţi mai demni şi mai capabili.

In vedere de a asigura poporul despre bunele mele intenţiuni şi despre silinţele pe cari le desfăşurăm pentru a-i da pacea şi liniştea, vă autorizez a publica prin toţi guvernatorii provinciilor prezentul manifest«.

Examene.

Vineri în 13 Iunie st. v. s'au ţinut în sala festivă a gimnaziului român examenele publice cu fetiţele dela şcoalele elementare — capitale din loc sub presidiul d-lui protopop V. *Voina*; iar Sâmbătă examenele publice cu băeţii dela aceste şcoli sub presidiul. d-lui Dr. V. *Saftu*. D-nii învăţători şi cu ocaziunea aceasta au dat dovezi de conştienţiozitatea cu care îşi împlinesc greaua chemare, iar elevele şi elevii prin răspunsurile frumoase şi corecte au mulţumit pe deplin pe d-l comisar şi pe numărosul public care a avut bunăvoinţă a asista la aceste examene.

După terminarea examenelor cu clasele elementare de fetiţe a urmat examenul elevelor din internatul orfelinat al Reuniunii femeilor române din Braşov, sub presidiul d-lui părinte Dr. V. *Saftu.* Elevele din cursul I şi II au fost examinate din Religiune, limba română şi istoria patriei, iar cele din cursul III din: Religiune, limba şi literatura română, istoria universală şi higienă; din Religiune elevele au fost examinate de însuşi d-l părinte Dr. V. Saftu, iar din celelalte obiecte de învăţământ au examinate de doamna Maria *Popescu*.

Din preciziunea şi siguranţa răspunsurilor elevelor s'a putut vedea şi de data aceasta statornicia la muncă şi priceperea doamnei Maria Popescu. La finea examenului elevele au delectat publicul cu mai multe coruri frumoase sub conducerea d-lui Nicolae *Stoicovici*, din cari mai mult a plăcut frumoasa horă românească.

D-l părinte Dr. V. Saftu, într'o călduroasă şi entuziasmată vorbire mulţumeşte doamnelor din comitetul Reuniunei femeilor, cari în frunte cu d-na prezidentă de onoare Elena Săbădeanu şi doamna Maria Baiulescu actuala prezidentă, au avut bunăvoinţa a lua parte la examen, punându-le la inimă conducerea cu acelaşi devotament şi abnegaţiune destinele acestui internat, mulţumeşte d-nei Maria Popescu şi d-lui Nicolae Stoicovici şi în fine adresându-se elevelor, arată rolul femeilor în viaţă şi cultura neamului nostru, asigurându-le că până vor fi conduse de iubirea de biserică şi de neam bine le va merge şi lor în viaţa familiară şi în genere în viaţa de toate zilele.

*

Eri după terminarea serviciului divin s'a încheiat în mod solemn anul şcolar la şcoalele noastre primare capitale, iar după amiazi s'a ţinut examenul şcoalei froebeliane.

Despre aceste două serbări vom aduce un raport mai amănunţit în numărul nostru poporal.

STIRILE ZILEI.

— 16 Iunie v.

Dame române improcesuate. »Lupta« primeşte din Blaj ştirea că poporul din Alba-Iulia a înaintat act de acuză la tribunal contra a unsprezece domni şi dame din Blaj pentru »agitaţie« contra naţiunii maghiare săvârşită prin — cântarea imnului »Deşteaptă-te Române«. Cazul s'a întâmplat cu ocazia unui bal aranjat de pompierii din Blaj, la care a luat parte un număr însemnat din societatea românească. Conform actului de acuză al procurorului la numitul bal, o societate de domni şi dame între care erau domnii: Ioan Maior provizorul dominial metropolitan, Dr. Daniil Szabo advocat, Victor Muntean prim contabil la »Patria«, Iuliu Pop contabil; Traian German profesor, Doamna Cornelia Maior născ. Pop; Doamna Augusta Szabó n. Ciato; Doamna Victoria Muntean n. Bucşa şi Doamna Silvia Pop n. Negruţiu s'a cerut din partea d-lui Maior să se cânte şi »Deşteaptă-te Române«. Intreagă societatea s'a ridicat în picioare cântând împreună cu lăutarii, iar d-l Maior a provocat şi pe cei dela mesele vecine să se ridice. Patrioticul procuror arată în actul de acuză că cântarea »Deşteaptă-te Române« în întreg cuprinsul ei îndeamnă la ură naţionalitatea română contra naţiunei maghiare şi ridică acuză contra numiţilor domni şi dame pe baza § 172 din codul penal, al. 2: pentru aţâţare la ură contra naţiunii ungureşti.

Chestiunea mănăstirei Hodoş-Bodrog. Comitetul congresual sârbesc din Carlovăt a însărcinat pe advocatul Dr. Musiczky, deputat dietal, să pornească procesul pentru posesoratul mănăstirei Hodoş-Bodrog. Procesul îndreptat împotriva mitropoliei române va fi judecat de tribunelul reg. din Budapesta. Sârbii susţin că mănăstirea e a lor şi pentru intervalul de 40 ani, cât a fost în folosinţa bisericei noastre, cer 400 mii coroane despăgubire. Ei deja de ani de zile se pregătesc pentru acest proces, adunând mereu actele necesare în arhivele de stat din Viena şi Budapesta. Administratorul patriarhatului Lucian Bogdanovici, găsind acum actele de suficiente, a ordonat să se pornească fără întârziere procesul decisiv temându-se de prescripţie.

Condamnare. Tribunalul din Oradea-mare a judecat Sâmbătă procesul lui Cornel Popovici acuzat de »agitaţii«. In timpul alegerei din cercul Beiuş, ungurii voind să atragă în partea lor pe mai mulţi alegători români, Cornel Popovici veni în mijlocul alegătorilor români, îndemnându-i să alunge din mijlocul lor pe unguri şi jandarmi. Această procedere fiind considerată ca agitaţie, el a fost dat judecăţii şi tribunalul l'a condamnat la 6 luni închisoare de stat şi 200 coroane amendă.

O nenorocire înfiorătoare pricinuită de un trăsnet. Părintele Iuliu *Grama* din Chiheriul de sus ne comunică următoarea înfiorătoare veste: In 21 Iunie n. Duminecă după amiazi pe la 4 oare s'a ridicat o furtună grozavă asupra ţinutului Chiheriul de sus, cu care ocaziune a fost lovită de fulger casa unui ţăran cu frica lui Dumnezeu cu numele Ioan Grama. In casă erau — afară de unul — toţi membrii familiei 6 la număr. Ioan Grama, capul familiei, şedea împreună cu nora sa Maria pe o laviţă situată în fundul căsii, şi se jucau cu nepoata respective fiica lor Măria. O detunătură puternică, de care s'a cutremurat satul întreg, a lovit în casă şi a ajuns pe cei 3 ce şedeau pe laviţă rămânând toţi 3 morţi. Ceilalţi 3, cari şedeau lângă foc pe vatră au scăpat cu viaţa, dar sufere de alte defecte corporale. Casa a fost momentan cuprinsă în flacări aşa încât abia au putut scăpa vecinii pe cei 3 morţi să nu cadă şi jertfă flacărilor mistuitoare, cari în câteva momente au nimicit — pe lângă ploaia torenţială ce a urmat — întreg edificiul. In 23 Iunie sau aşezat la odihnă vecinică cele 3 cadavre căzute jertfă fulgerului, care a înjumătăţit — aproape nimicit — o familie întreagă. Intristare şi durere mare a cuprins inimile tuturor, văzând convoiul ce duceau cele 3 sicrii ale părintelui a mamei şi a fiicei sale de abia 1 an. Tot atunci a căzut şi o ploaie de ghiaţă, care a nimicit în o parte de hotar recolta de altcum bună a anului acestuia şi a făcut pagube incalculabile.

Cununie. Emilia *Nicoară* şi Dr. Nicolae *Brânzău* cand. de preoţie ne anunţă serbarea cununiei lor, ce va avea loc Luni în 30 Iunie st. v. (13 Iulie st. n.) la oarele 5 p. m. în biserica gr. cat. din Vulcan.

Societatea de lectură a femeilor române din Turda invită la petrecerea de vară ce o va aranja Duminecă în 12 Iulie st. n. a. c. în sala hotelului »Elisabeta« în favorul *incendiaţilor din comuna Sind.* Inceputul la 8 oare seara. Preţul de întrare: de persoană 1 cor. 60 b., de familie până la 3 membrii 4 cor. — Peste 3 membrii 5 cor. Turda 18 Iunie 1908. *Maria Vladuţiu* presidentă *Iacob Trif* secretar. Comitetul de petrecere este compus din d-nii Dr. George Pătăcean president Dr. Ioan Giurgiu şi Dr. Mihailă Moldovan v.-presidenţi Augustin Raţiu şi Ioan Sabo secretari, Eugen Mezei majordom şi alţi 19 mebrii.

Inaugurarea teatrului poporal din Şoimuş. Dela părintele Ioan Baciu din Şoimuş primim spre publicare următoarele: La

toţi acei Prea Stimaţi domni, cari m'au recercat să le comunic ziua inaugurării teatrului, ca să poată veni să-l vadă la faţa locului le răspund pe această cale următoarele: 1) Inaugurarea se va face Duminecă la 9 August a. c. 2) Invitări separate nu se vor face numai cea ce se va anunţa prin gazete. 3) Domnii, cari vor voi a lua parte la inaugurare, sunt rugaţi de a înştiinţa pe subscrisul cel mult până la 1 August, ca să pot face dispoziţiile de lipsă pentru încvartirarea şi reservare de bilete. Celelalte foi româneşti sunt respectuos recercate de a reproduce această înştiinţare.

Turburări studenţeşti în Austria. Sâmbătă au avut loc scene de scandal între studenţii clericali şi germani naţionali din Viena pentru că un student liberal a fost atacat de către clericali. Germanii naţionali au alungat pe clericali dela universitate. Rectorul intervenind a fost primit cu insulte şi studenţii nu s'au liniştit până când acesta nu a promis că va interzice clericalilor întrarea în universitate.

In Gratz au avut loc deasemenea ciocniri între studenţii clericali şi germanii naţionali. Din cauza acestor turburări rectorul a închis universitatea până la sfârşitul anului. Examenele totuşi se vor ţine.

200 persoane condamnate la moarte şi executate. Ziarul »Evening Standard« află din San-Francisco următoarele: Un ziarist de aci a avut prilejul unei convorbiri cu un turist anume Evan James. Acesta povesteşte că vine din Guatemala unde se petrec lucruri îngrozitoare. La 23 Aprilie preşedintele republicei a condamnat la moarte 120 persoane, între cari număroşi ofiţeri implicaţi într'un complot în contra vieţii sale. Cei 120 condamnaţi fură înşiraţi într'o biserică şi împuşcaţi de trupe în serii de câte 10. In aceiaşi zi au mai fost executate şi alte 80 persoane. Curtea era acoperită de 200 cadavre. Din cauza urei poporului preşedintele Guatemalei fu silit să fugă. El se află acum în drum spre San-Francisco.

Tăiat de tren. Din Botoşani se anunţă că Sâmbătă la orele 11 a. m. în staţia Leorda, trenul 342, care venea din Dorohoiu a tăiat drept în două pe d-l Iancu Dimitriu, avocat în Dorohoiu în vârstă de 88 ani, tatăl căpitanului Dimitriu, dela'batalionul 8 vânători, care tocmai aştepta în gara Botoşani sosirea părintelui său. D-l Dimitriu după sosirea trenului de Dorohoi, s'a scoborât din vagon odată cu ceilalţi pasageri pentru a lua trenul pentru Botoşani de pe linia 2. Să presupune că uitând ceva în vagonul cu care venise şi voind a se sui din nou, tocmai în acel moment trenul se puse în mişcare. Dimitriu făcu o mişcare greşită şi căzu sub roţile vagonului, care l'a tăiat drept la jumătatea corpului, lăsându-l mort pe loc. Procurorul din Botoşani a plecat la faţa locului.

Din mizeriile Serbiei. Acum câţiva ani a produs mare senzaţie ştirea, că în Serbia au fost prinşi doi evadaţi dintr'o închisoare asupra cărora s'au găsit oase omeneşti. Ancheta a stabilit că evadaţii au rătăcit vreme îndelungată fără să aibă ce mânca. In mizeria lor au mâncat carnea unui tovarăş care a murit pe drum. Ziarul »Jakets Kajia Tifu« din Irkutsk, comunică un caz şi mai tipic de canibalism. Vânătorii cari s'au oprit pe malul Erhodam în ţinutul jakurilor găsiră acolo o colibă în care se aflau 5 cadavre, iar un al şeaselea se afla afară. Ancheta a stabilit că cadavrele aprţin membrilor familiei jacutului Kosmoj şi anume soţia, 3 fii şi două fiice. Părţile moi ale corpului lipseau la toate cadavrele şi în colibă nu se găseau nici urmă de mijloace de hrană. Kosmoj şi-a mâncat familia şi a fugit apoi, ascunzându-se în pădure.

Lucrători cu carnete maghiare în Germania. Emigrează din Ungaria de nord foarte mulţi lucrători în Germania. Aceştia sunt cea mai mare parte siliţi să se întoarcă iarăşi la mizeria din patrie fiindcă carnetele lor (cărţile de lucru) sunt scrise toate în limba maghiară şi funcţionarii germani nu le pot ceti. Urmarea este că fac scurtă socoteală şi-i espedează iarăşi la graniţă. Iată urmările triste ale încăpăţinărei de-a nu folosi decât numai limba maghiară chiar şi în cazul când printr'asta să dă naştere unor asemeni triste urmări.

Execuţiunile din Rusia. Din Petersburg se anunţă că actualmente spânzurătoarea e stăpână absolut în Rusia. In fiecare zi au loc execuţiuni sumare. Nici femeile nici copii nu sunt cruţaţi. La 21 Mai st. n. s'au săvârşit 13 execuţiuni. La 27 Mai s'au executat 13 condamnări la moarte La 30 Maiu 16, la 2 Iunie 19, la 10 Iunie 14, la 21 Iunie 17. In ultimele trei săptămâni s'a pronunţat 124 condamnări la moarte din cari jumătate la Varşovia şi 18 la Lodz.

NECROLOG. Subscrişii cu inimă frântă de durere anunţă consîngenilor, amicilor şi cunoscuţilor, că mult iubita lor: soţie, mamă, bunică, străbună şi soră Susana Aldea de Comana, măritată George Csatt, în grele suferinţe şi împărtăşită cu sfintele sacramente, în etate de 67 ani, în al 45 an al fericitei sale căsătorii, a repausat în Domnul, la 28 Iunie a. c. Remăşiţele scumpe a le fericitei defuncte, se vor depune pentru etern repaus, cu ceremonialul după ritul grec. cath. Luni în 29 Iunie d. a. la 5 oare, în cimitirul gr. or. din loc.

Deva, 28 Iunie 1908. George Csatt, jude reg. de Tribunal în pensiune, ca soţ. Cornelia Csatt, măritată Dr. Niculau Hanganut, ca fiică. Dr. Aurel Csatt, medic, Tit Csatt, esactor cercual, fin, George Csatt jun., sublocotenent c. şi r., ca fii. Eugenia Hanganut, măr. Grigorie Baloi, Cornelia Hanganut, măr. Dr. George Pavel, Elena Hanganut, măr. Dr. Matei Sirlincan, Virgil Hanganut, Mariu Hanganut, Virginia Csatt nepoţi şi nepoate. Eugenia Baloi, Olivia, Sirlincan, Mariu Sirlinca ca strenepoţi şi strenepoate. Dionisiu Aldea de Comana, vice-colonel c. şi reg. în pensiune, ca frate, Ana Aldea de Comana, văduvită Demetriu Szabo, ca soră, Dr. Niculae Hanganut, medic, ca ginere, Maria baronessa Marechall, măr. Dr. Aurel Csatt, Melania Schokander, măritată Tit Csatt, ca nurori.

Fiei ţărina uşoară şi memoria binecuvântată!

Un apel al Soc. acad. »România Jună«.

Primim spre publicare următorul apel:

Prea Stimate Domnule! Pentru întâia dată, de când există »România Jnnă« suntem siliţi a apela la sprijinul material al tuturor membrilor noştri onorari, emeritaţi şi fundatori, precum şi al tuturor binevoitorilor noştri.

Dând adecă societatea noastră iniţiativa la ţinerea unei *conferinţe de delegaţi a întregi studenţimi române*, împreunată cu o *convenire a tuturor studenţilor români* şi diferite *excursiuni*, cari de bună samă vor fi îmbinate cu spese enorme, pe cari societatea noastră nu le-ar putea suporta, facem apel călduros la inima D-Voastră, care bate şi azi pentru prosperarea »României June«, să ne ajutaţi, cu cât puteţi la acest pas folositor întregei tinerimi române.

Totodată ne permitem a Vă ruga, ca în cazul, dacă a-ţi binevoi să ne trimiteţi ceva, să o faceţi aceasta pe adresa societăţii noastre până cel târziu în 10 Iulie st. n. 1908.

Cu deosebită stimă

pentru comitet:

G. Teleagă, preş. *D. Marmeliuc*, secr. I.

ULTIME ŞTIRI.

Budapesta, 29 Iunie. Deputaţii croaţi s'au reîntors eri după amiazi acasă, deoarece nu pot lua parte la desbaterile proiectului cu privire la execuţii, croaţii având o justiţie autonomă. Deputaţii croaţi nu se vor reîntoarce la Budapesta decât la toamnă.

Bucureşti. 29 Iunie. Regele Carol va pleca la Ischl la începutul lui August pentru a vizita pe împăratul Franz Iosef. La castelul Peleş se fac pregătiri pentru a se primi cu deosebite onoruri pe arhiducele Francisc Salvator al Austriei.

Lemberg, 29 Iunie. Se aşteaptă cu mare încordare procesul contra ucigaşului contelui Potocki, care va începe la 30 ale acestei luni şi va dura două zile. Curtea va fi prezidată de consilierul de curte Przinski, iar acuzarea va fi susţinută de şeful parchetului Barth.

Cetinge, 29 Iunie. Eri s'a pronunţat sentinţa în afacerea bombelor. Au fost condamnaţi la moarte Vaso Gjulafic şi Vojvodic, dintre acuzaţii prezenţi. Marco Dacovic, Todor, Bozovic, Iovan Djonovic, Peter Novacovic, în contumaţie. Alţi acuzaţi au fost condamnaţi la şase ani de muncă silnică. Printre aceştia sunt Rajkovici şi Radovici, cari au fost condamnaţi la 15 ani. Treisprezece au fost condamnaţi la închisoare de la doi la zece ani. Trei au fost achitaţi, dintre cari unul din lipsă de probe. Unul a fost găsit nevinovat. Condamnaţii au fost transportaţi în închisoarea centrală de la Podgoritza afară de Giulafici şi de Voivodici, cărora sentinţa nu le-a fost încă comunicată.

Belgrad. 29 Iunie. In criza guvernamentală din Serbia a intervenit o pauză în aşteptarea sosirei reprezentantului Serbiei la Roma, Milovanovici. Partidele opoziţioniste se folosesc de acest prilej pentru a se consfătui asupra situaţiei şi a decide atitudinea ce urmează s'o aibă în faţa unui eventual cabinet Velimirovici. In aceasta conferinţă se discută în în special atitudinea opoziţiei faţă de convenţia comercială cu Austro-Ungaria. Dupăcum stau actualmente lucrurile în Serbia e cu desăvârşire exclus ca convenţia comercială să poată ajunge în toamnă la dezbateri parlamentare. Cu toate că şi cercurile opoziţioniste sunt convinse, că convenţia comercială este pentru Serbia o cestiune vitală, ele sunt silite din motive tactice s'o combată cu energie.

Berlin, 29 Innie. Din Petersburg se comunică că la Teheran liniştea a fost restabilită. Pe stradă circulă patrule. Din cauza bombardării au suferit pagube numeroşi străini. In urma reprezentaţiilor ambasadelor Rusiei şi Angliei, Şahul a promis să satisfacă toate pretenţiile.

Barcelona, 29 Iunie. O nouă explozie a avut loc eri pe Avenue Rambla Flores; două persoane au fost rănite, dintre cari una a sucombat. Explozia s'a produs în momentul trecerii cavalcadei istorice. O mare panică a cuprins mulţimea. Indată după esploziune un om a eşit din urinar şi a fost arestat. Mulţimea a voit să-l linşeze.

Teheran, 29 Iunie. Ştirile ce se trimit de aci sunt în mare parte lipsite de esactitate. Tendinţa guvernului este de a împiedeca pe cât e posibil străinătăţei asupra situaţiunei revoluţiei şi a acţiunei întreprinsă de Şah.

Clinton (Minesota), 29 Iunie. O furtună a devastat eri o mare parte a oraşului. Sunt şapte persoane ucise şi douăzeci de răniţi.

Bibliografie.

— »Ciprian Porumbescu, icoane din frământările unui suflet de artist.« De Dr. Valeriu *Branisce*. Broşură de 120 pagini. Cu portretul lui Ciprian Porumbescu, după ultima fotografie. Preţul unui exemplar 1 cor. 50 bani. Se poate comanda prin librăria »Gazetei«.

Broşura conţine următoarele capitole: I. Introducere. Direcţia şi programul activităţii lui Ciprian Porumbescu. II. Originea familiei şi numelui. Părinţii compozitorului. III. Activitatea tatălui compozitorului şi influenţa lui în direcţie naţională. IV. Anii copilăriei şi prima instrucţie muzicală. V. Stupca. Violina lui Ciprian. Vechii lăutari naţionali. VI. Serbarea dela Putna. Durerea neamului. Moartea mamei compozitorului. VII. Studiile teologice. Fondarea »Arboroasei«. Dragoste nefericită. VIII Centenarul adnexării Bucovinei la Austria. Depeşa »Arboroasei«. IX. Arestarea lui Ciprian Porumbescu. Temniţa. Pregătirea procesului. X. Desbaterea publică a procesului. Achitarea. XI. Libertatea. Studiile la Cernăuţi şi Viena. Profesor la Braşov. XII. Opereta »Crai nou«. Reprezentarea ei la Braşov. XIII. Iubileul dela Chizătău. Morbul. Plecarea la Nervi. XIV. Petrecerea în Italia. Reîntoarcerea acasă. Moartea. XV. Incheiere. Privire fugitivă asupra producţiei lui Ciprian Porumbescu.

„Compassul Românesc" de *N. P. Petrescu* partea I. şi II. care conţine şi legea comercială. Se poate procura prin librăria A. Mureşianu, Braşov. Preţul ambelor tomuri plus 3 cor. 20 bani porto.

Diverse.

Un mijloc bun de-a putea plăti chiria casei. In cartierul St. Denis din Paris se află o casă mare cu apartamente de închiriat, al cărei administrator are îndatorirea strictă să silească să se mute numai decât locatarul care nu-şi plăteşte chiria. Decedatul proprietar al casei a pus clauza aceasta ca cea mai importantă în testamentul lui şi ea e păzită şi acum cu cea mai mare băgare de seamă. Casa aceasta, clădită acum vre-o treizeci şi cinci de ani, oferă adăpost la vre-o sută de familii, aparţinătoare toate claselor celor mai de jos ale populaţiei, — oameni săraci cari îşi câştigă anevoios hrana zilnică.

Ori ce locuinţă constă din trei odăi mici, a căror chirie săptămânală oscilează între 3—4 franci. Fiecare chiriaş trebue să aibă un pat, două saaune şi o lampă, — proprietatea lui — soba e furnizată de proprietar. Dacă chiriaşul şi-a plătit regulat timp de o lună chiria, el trece în categoria celor cari sunt cruţaţi de o expulzare imediată din casă. Dacă într'o săptămână nu-şi plăteşte chiria, e avertizat de administratorul casei — iar dacă nici în săptămâna următoare nu plăteşte atunci e trecut în lista celor »daţi afară«.

Darea afară din locuinţă »dar treptat« se face în chipul următor:

Dacă după o săptămână după avertizare, Sâmbăta ziua plăţilor, chiriaşul nu e în stare să plătească chiria, vine portărelul însoţit de administratorul casei şi la mai întâiu o fereastră. La sfârşitul săptămânei a doua celelalte ferești, — iar dacă chiriaşul nici în săptămâna a treia nu poate să plătească, portărelul îi amenenţează scaunele.

Peste patru săptămâni, dispare soba; în săptămâna a cincea uşile, iar dacă în săptămâna a şasa nenorocitul chiriaş n'a dispărut încă, i-se amenţează patul, iar la urmă de tot i-se spune să-şi caute locuinţă aiurea.

Lucrurile amanetate rămân câtă-va vreme la dispoziţia chiriaşului, care le-ar putea revinde uşor.

De altmintrelea, măsura aceasta s'a dovedit a fi bună. Cine nu era în stare să plătească odată sau de două ori îşi dădea cele mai mari silinţe să adune banii cu cari era în restanţă, spre a-şi scăpa averea din casă şi a nu fi silit să se mute.

Şi măsura e bună. Număroase familii mici locuesc de mulţi ani de zile în astfel de case şi nu au de loc de gând să se mai mute din ele.

*

Cele mai bune 40 de cărţi din lume. Noua revistă italo-franceză »Revue Coenobium« a deschis acum câteva luni o anchetă foarte interesantă. A trimis unui număr de artişti şi învăţaţi în majoritate francezi şi italieni o circulară pe care avea să fie însemnate scrierile cari, după părerea acelor artişti şi literaţi, ar fi cele mai însemnate din lume.

Deunăzi a fost publicat rezultatul acestei anchete. Ea cuprinde peste 800 de scriitori şi cam 8000 de scrieri.

Cele mai bune patruzeci de cărţi erau socotite acelea cari vor obţinea cele mai multe voturi; majoritatea învăţaţilor franco-italieni a dat scara următoare de apreciare: In rândul întâiu, Dante cu 64 voturi; apoi Shakespeare cu 62 şi Biblia cu 61. Plato a avut 48, Goethe 47 şi Marcu Aureliu 42 de voturi.

Urmează Victor Hugo, Homer, Cervantes, Pascal: locul al zecelea îl ocupă Spinoza, iar al unsprezecelea Kant.

Schoppenhauer cu 29 voturi, stă între Tolstoi şi Renan; Nietzche, cu 23 voturi, între sf. Augustin şi Molière; Heine urmează după Spencer, iar acesta e înaintea lui Rousseau. Schiller e după Musset, care are 18 voturi, iar Musset e înainte de Aristotel şi Ibsen, cari au primit 17 şi 16 voturi.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

La Tipografia şi Librăria A. MUREŞIANU Braşov,

Se pot procura

următórele cărţi literare dela scriitorii noştri de valóre: Cor.

Moruzi: „Ruşii şi Românii" . „ 1.50
Răznovanul: „Popasuri vânătoreşti" . . . . . . „ 1·50
Iorga: „Negoţul şi meşteşugul" „ 2·50
Bârsan: „Visuri de noroc" . . „ 2·—
Negoescu: „Fabule şi fabulişti" „ 1·25
Slavici: „Vatra părăsită" . . „ 2·—
„ „Din bătrâni" . . . . „ 2·50
Sandu Aldea: „Două neamuri" „ 1·50
Razelti: „Epigrame" . . . . „ 1·50
Mera: „Din lumea basmelor" . „ 3.50
Cioflec: „Doamne ajutăne" . . „ 1.50
Sadoveanu: „Mormântul unui copil" . . . . . . „ 2·—
„ „La noi în Viişoară" „ 2·—
Urechia „In Buceci" . . . . „ 1·50
Dauş: „Doamna Oltea" teatru „ 1·—
Alexandri: „Poesii" . . . . „ 1.50
„ „Teatru vol. I. II. III. şi IV. à . . . . . „ 1·50
„ „Prosă" opere compl." „ 1·50
Alexandrescu: „Versuri şi prosă" „ 1.25
Bolintineanu D.: „Opere compl." „ 1·50
Creangă: „Opere complecte" . „ 1·50
Beldiceanu: „Chipuri de la mahala" . . . . „ 1.50
Eminescu: „Literatura poporală" „ 1·50
„ „Geniu pustiu" . . . „ 2·—
„ „Scrieri politice şi literare" . . . . . . „ 2·—
Filimon: „Ciocoii vechi şi noi" „ 1·50
Negruzzi: „Opere complete" . „ 1·50
Odobescu: „Opere complecte" . „ 1.50
Bratescu Voineşti: „Nuvele şi schiţe . . . . „ 1·50
Boureanu: Povestiri din copil. . „ 1·50
Cunţan Maria: „Poezii" . . . „ 1·25
Chendi Ilarie: „Preludii" . . „ 2 50
„ „ „Fragmente" . . „ 2·50
Grigorovitza: „Chipuri şi graiuri din Bucovina" . . . „ 2·50
Ilodoş Constanţa „Frumos" . . „ 1·50
Iorga: „Istoria Românilor în chipuri şi icoane" . . „ 2·50
„ „Gânduri şi sfaturi" . . „ 1·50
„ „Neamul românesc în Bucovina" . . . . . . „ 1·50
„ „Cuvinte adevărate" . . „ 2·50
„ „Sate şi mânăstiri" . . „ 2·50
Iosif St. O.: „Credinţe" . . . „ 1·50
Manolache Holda: . . . . . „ 1·50
Iules Brun: „Moşneagul dela munte" . . . . . . „ 1.50
Livescu: Florea Marin" . . . „
Lecca: „Poezii" . . . . . „ 1·50
Popp Vasilie: „Domniţa vioriă" „ 2·—
„ „ „Ris şi plâns" . „ 1.50
Popovici Aurel: „Vorbe înţelepte" „ 1·50
Petrescu N. Petra: „Ilie Maria" „ 1·50
Sadoveanu: „Şoimii" . . . . „ 1·50
„ „Dureri înăbuşite" . „ 2·—
„ „Crişma lui Moş Precup" . . . . . . „ 2·—

Cărţi noi.

In institutul de arte grafice „*Minerva*" au apărut următoarele cărţi frumoase:

N. Dunăreanu. „Răsplată" (nuvele) Preţul cor. 1.50.

I. L. Caragiale. „Momente, Schiţe, Amintiri". Preţul cor. 2.—.

Maria Baiulescu. „Extaz" (poezii). Preţul cor. 1.50.

M. Sadoveanu. „Dureri înăbuşite" ediţia II. Preţul cor. 2.—.

Adina Gr. Olănescu. „Cugetări". Preţul cor. 1·50.

Guy de Maupassant. „O viaţă" (umilul adevăr) traducere de *Em. Gârleanu*. Preţul cor. 2·—.

Cor. Moldovan. „Cântarea cântărilor". Preţul cor. 1.—.

Caton Theodorian: „Sângele Solovenilor". Cor. 1·50.

Ion Bârseanul: „Dor pustiu". C. 1·50

C. Sandu-Aldea: „Sfaturile unui plugar luminat", cărticica I-a. 50 bani.

Al. Cazaban: „Chipuri şi suflete". Cor. 1·50.

M. Eminescu: „Poezii postume", ediţie nouă. Cor. 1·50.

Se pot procura şi prin librăria „Gazetei Transilvaniei" în Braşov şi a se adauge la fiecare porto 10 bani.

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 26 Iunie 1908

Mésura séu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos.	22	—
„	Grâu mijlociu . . .	20	—
„	Grâu mai slab . . .	19	—
„	Grâu amestecat . .	14	—
„	Sĕcară frumósă. . .	13	—
„	Sĕcară mijlocia. . .	12	—
„	Orz frumos	9	—
„	Orz mijlociu . . .	8	—
„	Ovĕs frumos. . . .	7	50
„	Ovĕs mijlociu . . .	7	—
„	Cucuruz	11	—
„	Mălaiu (meiu) . . .	14	—
„	Mazăre.	13	—
„	Linte	26	—
„	Fasole	10	—
„	Sĕmenţă de in . . .	20	—
„	Sĕmênţă de cânepă .	15	—
„	Cartof	2	—
„	Măzăriche	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	1	12
„	Carne de porc . . .	1	20
„	Carne de berbece. .	—	96
100 kil.	Sĕu de vită prospĕt .	40	—
„	Sĕu de vită topit . .	62	—

Plecarea şi sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Maiu st. n. şi până în 1 Oct. st. n. 1908.

Plecarea trenurilor din Braşov.

Dela Braşov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·46 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 7·30 min. séra.
IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10·26 m. séra.

Dela Braşov la Bucuresci:

I. Trenul de persóne la óra 3·20 m. dim.
II. Trenul mixt la órele 12·00 m. p. m.
III. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
IV. Tren mixt la órele 7·47 séra.*
*) (care circulă numai la Predeal).

Dela Braşov la Kezdi-Oşorheiu Bereczk şi Ciuc-Ghimes:

I. Trenul de pers. la óra 5.15 min. dim.*
II. Trenul mixt la óra 8·41 min. a. m.*
III. Trenul de per. la óra 3·05 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
IV. Tren de pers. la órele 7·00 m. séra.*
(* au legătură numai la Szepszi-Szt.-György).

Dela Braşov la Zĕrnesci (gara Bartolomeiu)

I. Trenul mixt la óra 8·40 min a. m.
II. Trenul mixt la óra 4·16 min. p. m.
III. Tren mixt la óra 9·46 séra.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

I. Tren acc. p. Arad la órele 4·52 m. dim.
II. Trenul de persóne la óra 7·12 dim.
III. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 2·09 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 8·50 min. séra.

Dela Bucuresci la Braşov:

I. Tren. de pers. la óra 7·28 min. dimin. (numai dela Predeal).
II. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m. (Are legătură cu Sibiiu şi Cluj).
III. Trenul pers., la óra 4·55 m. p. m.
IV. Trenul mixt. la óra 9·18 min. séra.

Dela Bereczk-Kezdi-Oşorheiu şi Ciuc-Ghimes la Braşov:

I. Trenul de persóne la óra 8.16 m. dim.* (are legătură cu Ciuc-Sereda)
II. Trenul de pers. la óra 1·59 m. p. m.*
III. Trenul mixt, la óra 6·33 m. séra.*)
IV. Tren mixt, la órele 10·08 m. séra.
(* au legătură cu Ciuc-Gyimes).

Dela Zĕrnesci la Braşov (gar. Bartolomeiu.)

I. Trenul mixt la óra 7·12 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·39 min. p. m.
III. Tren mixt la óra 7·07 séra.

Notă. Incepând cu 1 Iunie intră în circulaţiune **trenul direct Arad-Budapesta** şi trenul accelerat de dimineaţă Braşov-Budapesta.